

Datum: 31.08.2026

Medij: Danas

Rubrika: Politika

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 32

Naslov: UGAO

Strana: 2

Ministarka bez portfelja u Vladi Srbije
Tatjana Macura učestvuje na 55. Forumu
paciifičkih ostrva u Republici Palau, gde, pored
ostalog, promovise Ekspo 2027, čiji je domaćin Beograd.
Forum se održava pod sloganom "B.E.L.A.U. - izgradnja
ekonomija: Život. Akcija. Jedinstvo", sa fokusom
na jačanje ekonomske stabilnosti i
održivog razvoja, navedeno je u
saopštenju iz kabineta.

Ugao

Datum: 31.08.2026

Medij: Danas

Rubrika: Društvo

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 428

Naslov: Psi roboti će moći da vam nose kiselu vodu, ali i oružje

Strana: 8

Aleksandar Vučić na otvaranju prve fabrike humanoidnih robota u Šapcu

Psi roboti će moći da vam nose kiselu vodu, ali i oružje

ŠABAC // Predsednik Srbije Aleksandar Vučić na svečanosti povodom otvaranja prve fabrike humanoidnih robota u Srbiji kompanije „Minth“ u Šapcu rekao je da je ovo tek početak u kojem će biti zaposleno 200 ljudi. Vučić je najavio i proizvodnju vojnih dronova.

Predsednika su na platou ispred Doma Narodne skupštine Srbije dočekali humanoidni roboti Milutin i Dragutin koji su sada već tradicionalno odigrali srpsko kolo „moravac“. Vučić je istakao da je ovo prva kineska fabrika humanoidnih robota u Evropi, zemlje koja je kako naglašava, najdalje na svetu odmakla u ovom poslu. On je naveo da će se u Srbiji proizvoditi roboti, dronovi, baterije za robote i slično. Najavio je sastanak sa kompanijom koja u Indiji želi da izgradi fabriku baterija i koju je predstavio kao in-

vesticiju vrednu više od 100 miliona evra, kao i izgradnju kompletnog parka za razvoj robotike i dronova u ovom mestu.

- Ovo je tek početak. Tek posle toga sledi ono glavno za Indiju, gde prave velike fabrike. Kada sve ovo uvežemo sa Data centrima, dobićemo dodatnu snagu. U Evropi imaju tri kompanije, nemačka, španska i britanska, i sada pravimo i mi. Videćete od 'robo-dogova', dakle pasa, šta sve mogu da rade. Mogu da vam nose kiselu vodu, da trče, da vam pokazuju vežbe Brus Lija. Sve što poželite - rekao je Vučić i dodao da su na leđa ovih robota postavili oružje te da tako može da se koriste i u vojne svrhe.

On je rekao da se nada da će u fabrici u Šapcu biti sklopljeno, a kasnije i proizvedeno više od 5.000 robota na godišnjem nivou.

- Ovo otvara novu eru za Srbiju, ovde ćemo mi da zapošljavamo ljude i da imamo značajno veći broj zaposlenih nego što ih imamo danas da bismo proizvodili robote koji će u nekim drugim zemljama da zamenjuju ljude - rekao je Vučić.

Sve će, kaže, najvećim delom, ići u izvoz. On je objasnio da će se roboti koristiti pre svega za rizične

Foto: BELAPHOTO / Predsedništvo Republike Srbije

veze, nego oni. To je sistem spojenih sudova, politike, ekonomije, morate da gledate u budućnost i da pravite proizvodne pogone. Videćete uskoro kakve dronove ćemo da pravimo u Srbiji. To nisu „komarac 1“ ili „komarac 2“. Ono što pravimo ovde je 20 ili 30 puta značajnije - nastavio je.

► **Siniša Mali:** Mi nismo pravili vojne saveze, nego oni. To je sistem spojenih sudova, politike, ekonomije, morate da gledate u budućnost i da pravite proizvodne pogone

Vučić je istakao da „Srbija ima snagu da uči“ nakon čega je iskoristio priliku da uputi kritike univerzitetskoj zajednici.

- Ti koji govore da nemamo dovoljno znanja neka se zapitaju zašto nemamo, a kako smo i pored svega da budemo u prvih 39 zemalja po pripremljenosti za AI. A mnogi treba da se zapitaju zašto imamo pad naših univerziteta i čime su se bavili prethodne dve godine - naglasio je on.

D. D.

Šut na Vučićev gol

Aleksandar Vučić je, između ostalog, u obilasku fabrike stao i na gol da odbrani jedan šut koji je pucao humanoidni robot, te je pogledao kraš i boks meč između dva robota.

poslove, kao što je utovar i istovar opasnog materijala, poput „amoniaka i sumporne kiseline“, ali i da pomognu u staračkim domaćinstvima gde fali radne snage. Kazao je da država već kupuje odavde robote za takozvanu generalnu upotrebu, a onda od njih pravi oružje i orude, a to sve će „građani moći da vide za 15 dana“.

Ministar Siniša Mali je rekao da država planira da uzme oko 80 robota za Ekspo, i da će koristiti da pozdravljaju goste, čiste, i za razne druge stvari.

Predsednik je najavio i proizvodnju vojnih dronova, navodeći da su države u regionu „tobože zbrinute“.

- Iako mi nismo pravili vojne sa-

Datum: 31.08.2026

Medij: Nova

Rubrika U fokusu

Autori: Ana Marković

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 700

Naslov: Tražimo pomoć od stranaca, a ne koristimo avione državne firme

Strana: 1,5

FIRMA JAT PRIVREDNA AVIJACIJA, POSEDUJE AVIONE ZA GAŠENJE POŽARA, A PROPADA

Tražimo pomoć od stranaca, a ne koristimo avione državne firme

Strana 5.

Datum: 31.08.2026

Medij: Nova

Rubrika U fokusu

Autori: Ana Marković

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 700

Naslov: Tražimo pomoć od stranaca, a ne koristimo avione državne firme

Strana: 1,5

Firma JAT Privredna avijacija, poseduje avione za gašenje požara, a propada

Država traži pomoć od stranaca, a ne koristi avione sopstvene firme

Radnici ne primaju plate, račun preduzeća je u blokadi, zbog čega su za samo dva aviona, od ukupno 10, ove godine produžene dozvole za rad. Iako je u vlasništvu države, ovu firmu tokom vatrene stihije u Srbiji, međutim, niko od nadležnih nije pozvao u pomoć

„Imamo 10 dromader aviona koji su namenski konstruisani za rad u poljoprivrednom šumarstvu i gašenju požara, a od toga dva imaju dozvolu i sada bi mogla da polete“, rekao je za „Vreme“ tehnički direktor ove firme Nikola Stankov

Foto: EPA/Marcin Bielecki Poland Out

ANA MARKOVIĆ

Nedeljama su se vatrogasci i brojne nadležne službe u Srbiji borile sa nezapamćenim požarima u našoj zemlji. U gašenju vatrene stihije, koja je samo u Deliblatskoj peštari spržila više od 3.000 hektara, učestvovali su i vatrogasci iz regiona i evropskih zemalja, ali ne i državna firma JAT Privredna avijacija.

Građani koji su ručno gasili vodu i gušili se u oblacima crnog dima, nisu znali da država na raspolaganju ima još stručnih kapaciteta za gašenje požara koje, međutim, nije angažovala. Na preduzeće JAT Privredna avijacija, čiji su avioni decenijama unazad gasili šumske požare, niko od nadležnih i ne računa. Država, u čijem je stopostotnom vlasništvu, po svemu sudeći zaboravila je na ovu firmu, a prethodno je pustila niz vodu. Pa iako je zanemareno i prepušteno sebi, preduzeće JAT Privredna avijacija i dalje nekako preživljava. Prema podacima Agencije za privredne registre, ova firma bavi se brojnim delatnostima. Među njima su „pružanje usluga iz vazduha“ u poljoprivredi, vodoprivredi, šumarstvu, komunalnoj higijeni, zaštiti od požara i ostale usluge iz vazduha. Međutim, samo dva od ukupno 10 aviona firme su u funkciji, a razlog su dozvole, koje za ostale letelice nisu mogli da plate. Iz dostupnih podataka jasno je da je ova firma tendenciozno

uništavana. Od jula ove godine, tačnije gotovo 40 dana, malo pre nego što su počeli veliki požari, račun firme JAT Privredna avijacija je blokirao za iznos od 1,7 miliona dinara (1.716.282), odnosno 14.669 evra.

MILIONI GUBICI FIRME

Propadanje posla jasno se vidi i iz prihodovanja koja opadaju iz godine u godinu. Naime, prihodi ove državne firme su u 2025. iznosili 21,5 miliona dinara, dok su godinu dana ranije bili veći za 44 odsto, tačnije iznosili su 38,5 miliona dinara.

Takođe, sa opadanjem prihoda, gubici rastu. JAT Privredna avijacija imala je za 27 odsto veće gubitke u 2025. u odnosu na 2024. godinu. Naime, prošle godine iznosili su 16,8 miliona dinara, dok su godinu dana ranije, odnosno u 2024. bili 13,1 milion dinara. Takođe, pre tri godine, u 2023. preduzeće je prihodovalo 40,8 miliona dinara, dok su gubici iznosili oko sedam miliona dinara.

Zbog sve lošijeg finansijskog stanja ovo preduzeće se više puta zaduživalo, a morali su i da prodaju jedan avion. Prema podacima iz APR-a, u 2025. godini JAT Privredna avijacija prodala je avion Piper PA-28-201 Arrow III, kako bi, po svemu sudeći, nadoknadila deo gubitaka. Kada je reč o pozajmicama, kratkoročne finansijske obaveze ovog preduzeća odnose se na pozajmicu od firme EKOS doo iz Beograda. Ova pozajmica je, prema dostupnim podacima data bez kamate, a obaveze po osnovu zajmova iznose od 2,6

miliona za 2024, odnosno 5,3 miliona za 2025. godinu.

Osim pozajmica od firme EKOS, preduzeće JAT Privredna avijacija, prema podacima sa APR-a ima primljene avanse i od privrednih društava Aerosystem iz Smedereva u iznosu od 166.000 dinara i Salaš iz Salaša u iznosu 1,4 miliona dinara.

„NIKO NAS NIJE ZVAO DA GASIMO POŽARE“

Kada je reč o propadanju ove firme, tehnički direktor JAT Privredne avijacije Nikola Stankov je u razgovoru za nedeljnik „Vreme“ naglasio da ih tokom najvećih požara ovog leta u Srbiji, niko od nadležnih nije pozvao, iako je poznato da su ranije masovno gasili šumske i poljoprivredne požare u našoj zemlji. „Imamo 10 dromader aviona koji su namenski konstruisani za rad u poljoprivrednom šumarstvu i gašenju požara, a od toga dva imaju dozvolu i sada bi mogla da polete“, rekao je Stankov za „Vreme“. Iako pojedini stručnjaci tvrde da su ovi dromaderi zastareli i da ne mogu da izbace dovoljno vode, oni su do pre nekoliko godina masovno korišćeni. Naime, isti dromaderi JAT Privredne avijacije su 2015. godine, kako piše „Vreme“, gasili požare po Srbiji uz Vojsku Srbije i Ministarstvo unutrašnjih poslova. Dromadere u gašenju požara i dalje koriste brojne zemlje poput Grčke i Poljske. Podsetimo da je firma JAT Privredna avijacija, koja je bila deo nekadašnjeg JAT-a (jugoslovenskog aerotransporta), 2009. godine pala pod nadležnost

Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja.

Tadašnji direktor JAT-a je u to vreme rekao da od firme moraju da se odvoje svi koji predstavljaju sporedne delatnosti i već dugo ne doprinose profitu. Firma je tada prebačena u Vršac.

„Država nas je ugasila i rasprodala naša vredna sredstva, a onda ponovo otvorila novo preduzeće. Ostali smo bez nepokretne imovine, od države dobili deo novca za novi početak, pa smo nastavili da se finansiramo sami“, ispričao je Stankov za Vreme.

Račun preduzeća je danas u blokadi, a od početka godine zaposleni su, kako tvrdi Stankov, dobili samo dve plate. „U firmi je ostalo svega nekoliko ljudi, a ove godine smo imali samo dva produžena dozvole za samo dva aviona, iako ih imamo ukupno 17, od kojih deset onih koji mogu da gase požare. Došli smo u situaciju da zakupljujemo prostor na vršačkom aerodromu koji smo sami napravili, a kako bismo smanjili prostor koji koristimo, čak 37 tona delova aviona smo dali na otpad“, rekao je direktor ove firme. Inače, JAT Privredna avijacija bila je do skoro samoodrživo preduzeće, zahvaljujući ugovorima sa gradom Beogradom za zaprašivanje komaraca. Međutim i tu se tehnologija promenila, pa je Beograd prešao na zaprašivanje sa vode i kopna. Usled nedostatka posla, finansija koje su blokirane i države, koja kao vlasnik očito nema interesa da pomogne, pitanje je dana kada će i ovo preduzeće staviti ključ u bravu. Bar kao državna svojina.

Datum: 31.08.2026

Medij: Nova

Rubrika: U fokusu

Autori: Forbes

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 800

Naslov: U novim naseljima nema mesta za sportske terene

Strana: 6,7

Foto: BearFotos

Urbanizam bez lopte, društvo bez šampiona

U novim naseljima nema mesta za sportske terene

Kada se govori o kvalitetu života u novim objektima, najčešće se pominju kvadratura, parking, vrtići, dok se ređe postavlja pitanje gde će deca igrati basket, odbojku ili fudbal

drugi pišu
FORBES

Sportski tereni za basket ili mali fudbal bili su gotovo deo obaveznog urbanog inventara u svakom novoizgrašenom naselju, dok se danas prednost daje drugim sadržajima.

Umesto prostora za slobodnu igru, najmlađima se uglavnom nude uređena igrališta sa ljuuljaškama i klackalicama. A tinejdžeri? Kao da su usput negde ispali iz vida urbanističkog plana.

Olga Andrić iz kolektiva Ministarstvo prostora za Forbes Srbija ističe da su naselja koja su građena tokom socijalizma projektovana po logici blokovskog sistema. U njemu su javne površine bile sastavni deo stambenog bloka. Podrazumevalo se da svako naselje mora da ima određeni minimum društvene i rekreativne infrastrukture.

Tada se, ističe ona, tokom planiranja grada polazilo od pretpostavke da zajedničke

potrebe stanovnika, poput prostora za igru, druženje i fizičku aktivnost, imaju svoje mesto u strukturi naselja, nezavisno od toga da li donose direktnu finansijsku dobit.

„Danas, u kontekstu neoliberalnog modela razvoja grada, tržište planiranja se pomerilo ka privatnom vlasništvu i tržišnoj logici. Ovo se odražava na maksimizaciji izgrađene površine – pošto dobit investitora direktno zavisi od broja prodatih kvadrata, svaka površina koja se ‘žrtvuje’ za javnu namenu (teren, zelenilo, otvoren prostor) predstavlja izgubljeni prihod, zbog čega se ideo javnih, komercijalnih površina sve češće svodi na zakonski minimum“, objašnjava Olga.

Ona dodaje i da umesto besplatnih, otvorenih terena za košarku, rukomet ili mali fudbal, dolaze komercijalni sadržaji poput fitnes centara, privatnih sportskih klubova, wellness/spa sadržaja unutar kompleksa. Ti sadržaji obično su dostupni samo vlasnicima stanova ili uz članarinu.

„Sport i rekreacija tako prestaju da budu javno dobro. Oni postaju dodatna usluga koja podiže vrednost nekretnine i profilise kompleks kao ‘premium’“.

JAVNI INTERES SVEDEN NA MINIMUM

Ona, međutim, smatra da iza ovog trenda stoji mnogo više od promene urbanističke prakse. Reč je, kako ističe, o sistemskom

potiskivanju javnog interesa u korist komercijalizacije.

„Ovde je reč o promeni logike i prioriteta u samom modelu razvoja grada. Javni interes se sveo na minimum, i teži se komercijalizaciji svih ljudskih potreba. Ovo je prepoznatljiv obrazac u čitavom nizu javnih sadržaja. Isti mehanizam vidimo i kod predškolskih ustanova. Umesto objekata vrtića kao sastavnog dela naselja, sve češće se planiraju samo depandansi (manji, potkapacitirani aneksi predškolskih ustanova) koji formalno štikliraju obavezu iz plana, ali realno ne mogu da prime svu decu iz okruženja, čime se roditelji sistemski usmeravaju ka privatnim vrtićima kao jedinoj realnoj opciji“, objašnjava.

Isto se, kaže, dešava i sa javnim zdravstvom – sistemsko potkapacitiranje domova zdravlja i ambulanti čini da privatne ordinacije i klinike u mnogim situacijama deluju kao neizbežan izbor.

„Sportski tereni prolaze kroz identičan proces. Javni, besplatni sadržaj se izostavlja, dok se stvarna potreba za organizovanim sportom rešava kroz privatne sportske hale i terene. Logika je uvek ista. Javna usluga se namerno i sistemski zapostavlja do te mere da privatna alternativa počne da deluje kao jedino razumno rešenje. Time se otvara novo tržište, a odgovornost za zadovoljavanje osnovnih potreba stanovništva prebacuje sa

Datum: 31.08.2026

Medij: Nova

Rubrika: U fokusu

Autori: Forbes

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 800

Naslov: U novim naseljima nema mesta za sportske terene

Strana: 6,7

Pošto dobit investitora direktno zavisi od broja prodatih kvadrata, svaka površina koja se „žrtvuje“ za javnu namenu (teren, zelenilo, otvoren prostor) predstavlja izgubljeni prihod, zbog čega se udeo javnih, nekomercijalnih površina sve češće svodi na zakonski minimum, objašnjava Olga Andrić iz kolektiva Ministarstvo prostora

grada na pojedinca i njegovu platežnu moć“.

ODSUSTVO RAZMATRANJA POTREBA DECE

Na papiru, deca su deo planske računice. U praksi, njihove konkretne potrebe za igrom, kretanjem i druženjem, čini se, ostaju van te jednačine.

„Ni u jednom od ovih dokumenata ne postoji pomen dečjih razvojnih, pedagoških ili psiholoških potreba za igrom, kretanjem, socijalizacijom kroz sport. Nema referenci na to šta detetu određenog uzrasta funkcionalno treba od javnog prostora, kako izgleda bezbedna i podsticajna sredina za igru, ili kakav tip terena odgovara kojoj starosnoj grupi. Dete se u planskim dokumentima pojavljuje isključivo kao apstraktna statistička jedinica, odnosno broj budućih korisnika po kojem se izračunava normativ za vrtić ili školu, a nikada kao subjekt sa specifičnim, artikulisanim potrebama koje bi trebalo da oblikuju sam prostor“.

Umesto toga, ističe Olga, javne zelene i otvorene površine se u planiranju sagledavaju gotovo isključivo kroz svoj estetski i ekonomski potencijal.

„Kriterijumi koji se zvanično koriste su gotovo isključivo kvantitativni i formalni (minimalni procenat ozelenjenosti parcele, minimalna udaljenost igrališta od saobraćajnice, orijentacioni normativ m² zelene/slobodne površine po stanovniku). Ovo su brojke koje se lako štikliraju u tabeli bilansa uz urbanistički projekat. Ipak, one ništa ne govore o kvalitetu, sadržaju ili stvarnoj upotrebljivosti prostora“, objašnjava.

RUPA U SISTEMU

Javni prostor može biti zaštićen planom. Sve dok se taj plan ne promeni. Upravo u toj mogućnosti prenamene, kako objašnjava sagovornik, krije se ozbiljna rupa u sistemu zaštite sportskih i rekreativnih površina.

„Propisi ne samo da ne

pružaju dovoljnu zaštitu, već sami po sebi otvaraju legalan mehanizam kroz koji se ta zaštita može ukinuti. Konkretni primer za to su izmene i dopune Plana generalne regulacije Beograda, koje su usvojene u aprilu ove godine, a kojima je uvedena mogućnost da objekti javnih službi, sportski objekti, kao i saobraćajne i komunalne površine, promene namenu u 'površine ostalih namena'. Drugim rečima, i onda kada je neka parcela u trenutnom planu formalno namenjena sportu, ta namena nije trajno zaštićena, već je uslovna i podložna promeni čim se za to ukaže interes“, kaže ona. Ono što dodatno zabrinjava, ističe, jeste smer u kom se propisi trenutno menjaju.

„U konceptu izmena PGR-a predstavljenom na ranom javnom uvidu krajem 2025. godine predloženo je da izmene obuhvate praktično svaku javnu namenu (škole, vrtiće, domove zdravlja, bolnice, javne zelene površine i šume, sportske objekte). Nakon pritiska javnosti, povučene su zelene površine i šume, ali sportski objekti, kao i objekti javnih službi, saobraćajne i komunalne površine, ostaju obuhvaćeni ovim mehanizmom prenamene. Dodatna posledica ovog mehanizma jeste to što, kada plan promeni namenu parcele iz javne u privatnu, zemljište prestaje da bude zaštićeno od prodaje“.

DANAS JAVNO, SUTRA PRIVATNO

U novim stambenim kompleksima pitanje više nije samo šta će se graditi, već šta će zauzeti dragoceni kvadratni metar. A kada se javni sportski sadržaj nađe u konkurenciji sa sadržajem koji može da donese profit, ishod nije tako neizvestan.

„Besplatni, otvoreni sportski sadržaji se izostavljaju jer zauzimaju prostor koji bi mogao da nosi prodajne kvadrate ili komercijalni sadržaj. S druge strane, rekreacija se sve više seli u domen usluge za koju se plaća. Dodatno, mehanizam kompatibilnosti namena iz PGR-a doslovno omogućava da se već postojeći ili planirani sportski objekti pravno pretvore u stambene ili komercijalne sadržaje. To odnos javnog i komercijalnog čini ne samo neuravnoteženim, već i strukturno nestabilnim. Ono što je danas javno sutra može postati privatno“, objašnjava.

Ona dodaje i da bi iz perspektive javnog interesa, prioritet trebalo da budu upravo oni sadržaji koji su besplatni, otvoreni, pristupačni svima. To su dečija igrališta primerena različitim uzrastima, tereni za ekipne sportove, zelene površine...

Линијска пијаца са 100 тезги и 130 локала у Дунавској улици

Осим основне функције дневне продаје, дорћолска тржница је замишљена и као вечерњи градски центар окупљања који ће оживети кроз гастрономску понуду, дегустацију домаћих специјалитета, занатских пива, вина

Док се још чека употребна дозвола за четврту фазу линијског парка чија је градња окончана пре неколико месеци, мајстори би ускоро требало да стигну у тај део Дорћола да би подигли линијску пијацу која ће, како је то у више наврата најавио Мiroslav Чучковић, градски менаџер, бити завршена до марта следеће године.

— Јавна набавка за избор извођача радова за нову пијацу биће расписана у току ове недеље. Влада Србије пребацила је граду 500 милиона динара за решавање имовинско-правних пробле-

— Линијска (алтернативна) пијаца биће позиционирана у дужини од око 300 метара уз Дунавску улицу и имаће ширину око 10 метара, односно наћи се на парцели између те саобраћајнице и дела четврте целине линијског парка — каже Дарко Шутановац, в.д. директор Пројектног бироа града Београда који је израдио идејно решење за будућу тржницу.

— У оквиру пијаце биће организовано око 100 модерних тезги и 130 локала опремљених комплетном инфраструктуром неопходном за про-

натских пива и пажљиво одабраних вина. На тај начин пијаца ће прерасти у место сусрета, дружења и уживања, доступно током већег дела дана — истиче Шутановац.

Продавци се са Бајлонија неће селити док у потпуности не буде завршена пијаца у Дунавској, нити ће, како каже Чучковић, почети ископи на локацији преко пута Скадарлије док закупци не пређу на другу локацију. Њима ће, додаје градски менаџер, осим линијске бити понуђене и неке друге пијаце, посебно онима који раде у зиданим лока-

Фото М. Спасојевић

Пијаца „Скадарлија“ биће премештена на Дорћол јер ће испод ње бити метро станица и подземна гаража

ма на локацијама на којима ће се градити метро и део тих средстава биће употребљен и за пијацу у Дунавској улици на коју ће бити премештена пијаца „Скадарлија“ (познатија као Бајлонијева пијаца, прим. „Политике“) јер ће испод ње бити метро станица на првој линији шинског система и подземна гаража. Када ти објекти буду завршени, пијаца „Скадарлија“ се враћа на стару локацију — истиче Чучковић.

дају воћа, поврћа, меса, рибе, млечних производа и цвећа, чиме ће се обезбедити врхунски услови за продавце и купце. Осим основне функције, линијска тржница замишљена је као целодневни и вечерњи градски центар окупљања. Након завршетка традиционалне дневне продаје, простор ће оживљавати кроз гастрономску понуду, дегустацију аутентичних рецепата, домаћих специјалитета, за-

лима на Бајлонију, на које ће моћи да се привремено измести.

За око четири године, истиче Шутановац, требало би да буду завршене метро станица и подземна гаража, а на платоу изнад њих поново ће бити постављена пијаца „Скадарлија“.

На њој, највећој пијаци у центру града, снабдева се око 100.000 потрошача, а пре 10 година последњи пут је реновирана.

Д. Мучибабић

Datum: 31.08.2026

Medij: Politika

Rubrika: Beograd

Autori: redakcija

Teme: Grad Beograd

Naslov: Kartanje zabranjeno, šah u modi

Napomena:

Površina: 697

Strana: 14

IZ RIZNICE STAROG BEOGRADA

Kartanje zabranjeno, šah u modi

Ћаци Велике школе у Београду су око 1867. године били вредни, скромни, прилежни, а пре свега су добро учили. Да би били још активнији, од појединача је потекла идеја да се оснује Удружење високошколске омладине, чији је циљ био рад на науци и књижевности „и на узајамном обавештавању и упућивању“. Чланови су сваке недеље организовали седницу, читајући своје радове, оригиналне или преведене. На првом састанку Удружење је добило назив „Побратимство“, а за „кума“ је проглашен Владимир Николић, рођени брат мајора Михаила Илића, који је јуначки погинуо на Јавору 1876. године. Владимир је рано преминуо, а важио је за интелигентног и вредног младића.

Међу оснивачима удружења спомињани су и јединствени приповедач Лаза Лазаревић, врсни лекар Светозар Атасијевић, као и Љуба Ковачевић, браћа Милан и Алекса Радовановић, такође медицинари који су преводили Ларина и Хекла. Што се тиче Милоша Давидовића, он је умро као директор гимназије, увек мрзовољан, повучен и запустен. Као ђак Велике школе, истицао се циничним држањем и непомирљивим слободоумљем. На препискамa „Побратимства“ поштанске марке са ликом кнеза Михаила лепо је увек с главом наопачке. Тој плејади припадао је и Стева Миљковић, добар и интелигентан младић, али несрећан, прави боемски тип. Последњих година живота радио је као новинар, пошто се целог свог века злоупотребио и напатио, прогањан и осуђиван као одговорни уредник опозиционих новина. Био је горд и спреман да идеје, објављене у новинама, изнесе јавно и да их брани пред судом.

Живот тадашњих великошколца у многим ситуацијама се разликовао од оног који ће уследити. Ђаци из унутрашњости, најчешће као пуки сиромаси, издржавали су се послужујући по имућним кућама, или подучавајући децу богаташа за малу награду, стан и храну. У једној соби били су по двојица-тројица, спавајући на сламјачи, стављеној на даске с погарима. Хранили су се у ашченицима и млекашницама где је порција јела коштала 20 пара, а комад хлеба један марјаш. Воду би доносили у тестији, са чешме, и учили при лојаној свећи. Тада није било јавних забава на којима су

ђаци имали приступа, ни ђачких трпеза, баш као ни фонда за сиромашне ученике.

Могли су у позориште, у којем је за њих „резервисана“ трећа галерија, или су представе гледали као статисти, иза кулиса. Зими, најчешће нелепо, окупљали су се код некога ко је имао хемане или фрулу, и ту, уз песме и посмочице, ђипали до касно у ноћ. Нажалост, увек сами, без женског друштва, јер девојка тада није било на Великој школи. Оне су похађале Вишу женску школу, познатију и као Институт у коме је, посебно у почетку, искључиво било женско особље, од наставника до послужитеља. Девојке су у школу долазиле обично у пратњи родбине или служавке. Ретко се ишло у кафане, чак и у оне забачене, где је сусрет с професорима био готово немогућ. Али, како је време одмицало, ђаци су све више залазили у кафане,

попут „Национала“, „Париза“ или „Старог здања“. У њима је картање било забрањено, билијар се слабо играо, док је у моди био шах, при чему је онај који изгуби партију плаћао кафу противнику. Књижевник и дипломата Коста Христић забележио је да је постојао и договор по коме су кафу плаћали не они који изгубе партију шаха, већ који победе. Око играча је увек било много књићера, који су сваки потез помно пратили у тишини.

Великошколци су били усмерени на учење и науку, али су морали да обављају и послове за газде код којих су становали, или због својих потреба. Један од њих, по имену Синиша Николић, жалио се да нигде у вароши нема петролеја. Раније се продавао у бакалницама и радњама фарби, а онда је продаја забрањена, јер су надлежни утврдили „да лако може доћи до пожара“. Овај ђак је, с фла-

Великошколци су били усмерени на учење и науку. Циљ Удружења високошколске омладине је био рад на науци и књижевности „и на узајамном обавештавању и упућивању“

шом у руци, данима шпартао Београдом у потрази за петролејом, који је пронашао тек 17. дан.

Кад би минула јурњава за петролејом или неком другом робом, ђаци би се посветили оним што их је највише занимало – књижевности, издавању листова, поезији и предавањима омиљених професора. Иако је наша „Ризница“ многимга посветила прилично простора, очигледно је, на основу старих докумената, да смо се у неке огрешили, јер их нисмо поменули. Међу њима је Шарл Арен, који је предавао француски језик и литературу. Пристигавши из јужне Француске, наставио се у Србији коју је силно заволео. Отмен, прави господин, увек укучно одевен, глатко избријан, с брадицом на форму мушкетера под доњом усном. Носио је углачани цилиндар, мало накривљен изнад левог ока, свилени прслук с бодима којим је уоквирио троугао беле кошуље с дијамантским дугмадима и црном краватом.

Као прави Француз, никада није добро научио српски, спотичући се о наше силне падеже, родове и неправилне глаголе, што је често изазивало комичне ситуације. Још један професор треба да буде поменути – Гига Гаришић с Катедре за римско право. Важио је за сјајног предавача, говорника и импровизатора, без позе и надмености, више друг него наставник. Али, неуреднијег професора од њега није било. На предавање никад није дошао у одређено време. У зло доба би се, задрхтан, хладећи се лезежом, појавио у учионици, вајајући се како је, опет, случајно отишао. Важио је за ноћобдију, али не због думовања у кафанама, већ због тога што је, у тим истим кафанама, с пријатељима остајао до првих петлова како би међусобно суочили мишљења. И кад би они најзад кренули кући, он је протестовао и љутио се, галамећи „како они не морају да иду први“. Слика у бирдузу је била готово идилична: зора је увелико рудела, по столовима су штрчале извртнуте столице, док су у ћошцима тинале лампе, готово до краја смањеног пламена. Срећом, неко је на време набавио петролеј.

Мирослав Стефановић

Datum: 31.08.2026

Medij: Politika

Rubrika Beograd

Autori: redakcija

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 53

Naslov: Izmena trasa u Vojvođanskoj ulici

Strana: 14

Измена траса у Војвођанској улици

У току радова у Војвођанској улици у Новом Београду данас и сутра биће измењен рад линија јавног превоза, саопштили су из Секретаријата за јавни превоз. Радиће се на десној страни коловоза у смеру ка Сурчину, на делу од зоне раскрснице са Гандијевом, због чега ће тај део Војвођанске улице бити затворен за саобраћај. Због тога ће аутобуси на лијама 45, 71, 72, 601, 72Н, 601Н и 603Н у смеру ка Сурчину саобраћати улицама Тошин бунар, Египатска, Гандијева, Јапанска, Нехруова, Војвођанска и даље редовним трасама, док ће у супротном смеру возити редовним трасама.

Datum: 31.08.2026

Medij: Politika

Rubrika: Beograd

Autori: redakcija

Teme: Sekretarijat za javni prevoz Grada Beograda; Grad Beograd

Napomena:

Površina: 73

Naslov: Autobusi 25 i 25P menjaju putanju ka Kumodražu

Strana: 14

Автобуси 25 и 25П мењају путању ка Кумодражу

Због радова у Крушевачкој улици, на делу од раскрснице са Струмичком до раскрснице са Устаничком, доћи ће до измена на линијама јавног превоза у току данашњег дана и сутра ујутру, саопштили су из Секретаријата за јавни превоз. Привремено се укида тролејбуска линија 22, док ће возила на линијама 25 и 25П у смеру ка Кумодражу возити Максима Горког, Јужни булевар, Булевар ослобођења искључење са Булевара ослобођења на Мото-пут М11 (смер ка Нишу), Мото-пут М11, Нова 7, Трише Кацлеровића, Кумодрашка и даље редовним трасама. У смеру ка Карабурми и Миријеву возила ће саобраћати улицама Кумодрашка, Табановачка, Трг ослобођења, Булевар ослобођења, Јужни булевар, Максима Горког и даље редовним трасама. Возила са линија 26 и 26Н ће возити Максима Горког, Јужни булевар, Устаничка, Миш-ка Јовановића и даље редовним трасама.

Datum: 31.08.2026

Medij: Politika

Rubrika Pogledi

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 56

Naslov: Gde su klupe iz Studentskog parka

Strana: 20

Где су клупе из Студентског парка

Клупе из Студентског парка нестају. Овај парк био је зелена оаза у центру Београда, стециште свих генерација, а сада је остао пуст и тужан. Не чује се више раздрагани смех младих, који су овде нашли уточиште. Парк је осиромашен, јер нема више ни клупа, а ни људи који су на њима седели. Да ли ће гости који дођу у град, па и на Експо 2027, за који се убрзано припремамо, имати где да приседну? Где ће се одморити они који дођу да нешто чују или виде на Коларцу, да слушају Београдску филхармонију или су у пролазу ка Калемегдану? А шта ће бити и са домаћинима, који сада немају где да седну у свом омиљеном парку?

Зорица Стојановић Прокић

Datum: 31.08.2026

Medij: Informer

Rubrika Vesti

Autori: redakcija

Teme: Expo 2027/Expo Beograd 2027

Napomena:

Površina: 41

Naslov: Ekspo karavan stigao i u Bor

Strana: 14

TURNEJA

Ekspo karavan stigao i u Bor

U Boru je održan program Ekspo karavana, koji je doneo deo atmosfere specijalizovane izložbe i građanima približio programske sadržaje, pružajući im priliku da već sada osete deo onoga što će Beograd i Srbija ponuditi svetu tokom 93 dana naredne godine. Program Ekspo karavana u Boru predstavio je bogatu industrijsku, kulturnu i sportsku tradiciju grada, sa posebnim osvrtom na stvaralaštvo, talente i potencijale mladih. Kroz muziku, folklor, ples i tradicionalne forme izražavanja, publici su se predstavili lokalni umetnici, kulturno-umetnička društva i učenici Osnovne muzičke škole „Miodrag Vasiljević“.

Datum: 31.08.2026

Medij: Alo

Rubrika: Sport

Autori: redakcija

Teme: Grad Beograd

Napomena:

Površina: 290

Naslov: BEOGRAD SPREMAN ZA NAJBRŽU DESETKU

Strana: 30

»» POZOR Belgrade 10K RUN Nike u subotu u prestonici

BEOGRAD SPREMAN ZA NAJBRŽU DESETKU

ATLETIKA - U subotu, 5. septembra, Beograd će biti domaćin još jednog izdanja Belgrade 10K RUN Nike, a ove godine posebnu pažnju privlači elitna trka i najava borbe za rezultat ispod 28 minuta.

Ravna i brza beogradska staza biće pozornica za snažnu međunarodnu konkurenciju, koja u Beograd dolazi sa jasnom ambicijom - napad na rekord staze i granicu od 28 minuta u muškoj konkurenciji.

Među glavnim favoritima je Kenijac Veldon Langat, vlasnik ličnog rekorda od impresivnih 26:55, koji svojim dolaskom najavljuje trku visokog međunarodnog nivoa. Pored njega, u Beogradu će nastupiti više od deset atletičara s afričkog kontinenta, što garantuje izuzetno jaku kon-

kurenciju i trku u kojoj će svaki detalj odlučivati. Upravo takav kvalitet konkurencije trebalo bi da izvuče maksimum iz svih trkača i dodatno podigne nivo borbe na stazi.

Beogradski maraton, kao organizator, pobrinuo se da 5. septembra glavni grad Srbije ponovo bude na mapi svetske atletike i domaćin trke u kojoj se očekuju vrhunski rezultati. Belgrade

10K RUN Nike i ove godine okuplja veliki broj ljubitelja trčanja, ali će oči sportske javnosti biti posebno usmerene ka elitnoj konkurenciji i pitanju - koliko brzo može da se trči 10 kilometara u Beogradu?

Trka se održava pod pokroviteljstvom Grada Beograda, a prijave za učešće dostupne su na sajtu Beogradskog maratona.

Očekuje se napad na rekord staze i granicu od 28 minuta u muškoj konkurenciji

FOTOGRAFIJE: BGMARATON

